

(144. 33.)

BIJLAGE EE.

OPGAVEN betreffende het onderwijs in de vrije en orde-oefeningen der gymnastiek (vak j)
aan de openbare lagere scholen in de verschillende gemeenten van het Rijk.

Gemeenten.	Betreft de vrijstelling de geheele gemeente, gedeelte(n) daarvan, of slechts één of meer scholen?	Wordt het onderwijs gegeven in:			Wordt het onderwijs gegeven met of zonder behulp van leermiddelen?	Brengt het onderwijs in dit vak storing in den gang van het onderwijs in het algemeen?	Resultaten van het onderwijs op het fysiek en het intellect van de kinderen.
		een gewoon school- lokaal?	een speciaal daarvoor bestemd lokaal?	de open lucht?			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Noordbrabant.							
Aalst	—	ja	—	ja	zonder	niet opge- merkt	niet opgemerkt.
Aarle-Rixtel .	—	—	—	ja	zonder	neen	van geringe beteekenis.
Almen, c. a. .	—	—	—	ja	zonder	neen	goed.
Almkerk . . .	Nieuwendijk en Uitwijk	—	—	ja	zonder	neen	kon het geregeld gegeven wor- den, dan zou het resultaat gunstig zijn.
Alphen, c. a. .	geheel	—	—	—	—	—	—
Andel, c. a. .	Er is geen openbare school	—	—	—	—	—	—
Asten	—	—	ja	—	met	neen	gunstig.
Baardwijk . .	—	ja	—	—	zonder	neen	gunstig.
Baarle-Nassau.	geheel .	—	—	—	—	—	—
Bakel, c. a. .	—	ja	—	ja	zonder	eenigszins	gunstig.
Beek en Donk.	—	—	—	ja	zonder	neen	niets waar te nemen.
Beers	—	—	ja	—	zonder	neen	bijna nihil.
Bergeyk . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Bergen op Zoom	—	ja	—	ja	zonder	neen	nog niet te beoordeelen.
Berghem. . .	—	ja	—	ja	zonder	neen	fysiek: gunstig; intellect: wei- nig op te merken.
Berkel	geheel	—	—	—	—	—	—
Berlicum. . .	Kerkwijk.	ja	—	—	zonder	neen	van geen invloed.
Besoijen . . .	Niettegenstaande dat de vrijstelling is geweigerd, wordt het onderwijs toch niet gegeven. Bij de plannen voor eene nieuwe school is voor eene doelmatige gelegenheid gezorgd.						
Best	—	—	—	ja	zonder	neen	goed.
Beugen, c. a.	geheel	—	—	—	—	—	—
Bladel, c. a. .	—	—	ja	ja	zonder	neen	nihil.

Gemeenten.	Betreft de vrijstelling de geheele gemeente, gedeelte(n) daarvan, of slechts één of meer scholen?	Wordt het onderwijs gegeven in:			Wordt het onderwijs gegeven met of zonder behulp van leermiddelen?	Brengt het onderwijs in dit vak storing in den gang van het onderwijs in het algemeen?	Resultaten van het onderwijs op het fysiek en het intellect van de kinderen.
		een gewoon school-lokaal?	een speciaal daarvoor bestemd lokaal?	de open lucht?			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Boekel . . .	—	ja	—	ja	met	neen	gunstig.
Bokhoven . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Borkel, c. a. .	geheel	—	—	—	—	—	—
Boxmeer. . .	—	—	ja	ja	zonder	neen	eenigszins gunstig op de houding werkend.
Boxtel . . .	—	—	—	ja	met	neen	onbekend.
Breda. . . .	1 school	ja	—	ja	met	neen	weinig merkbaar.
Budel	—	ja	—	—	zonder	neen	goed.
Capelle . . .	—	—	overdekte speelplaats	ja	zonder	neen	weinig.
Chaam	geheel	—	—	—	—	—	—
Cromvoirt . .	Er wordt in dit vak geen onderwijs gegeven.				—	—	—
Cuyk, c. a. .	—	—	ja	—	zonder	neen	gunstig.
Deurne. c. a. .	Deurne en Helena-veen	ja	ja	ja	zonder	onbekend	onbekend.
Deursen, c. a.	—	ja	—	—	zonder	neen	gering.
Dieden, c. a. .	—	ja	—	—	zonder	neen	gunstig.
Diessen . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Dinteloord, c. a.	geheel	—	—	—	—	—	—
Dinther . . .	Loosbroek	—	—	ja	zonder	ja	op het fysiek: heilrijk; op het intellect: weinig.
Dommelem . .	—	—	—	ja	zonder	neen	geen in 't oog vallende resultaten.
Dongen	—	ja	—	—	zonder	neen	nog onbekend.
Drongelen, c. a.	geheel	—	—	—	—	—	—
Drunen	geheel	—	—	—	—	—	—
Duizel, c. a. .	—	niet gegeven (art. 16, 3de lid, wet lager onderwijs)					—
Dungen (den).	geheel	—	—	—	—	—	—
Dussen, c. a. .	de scholen A en C	—	—	ja	zonder	ja	niet merkbaar.
Eersel. . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	onbekend.
Eindhoven . .	—	—	—	ja	zonder	neen	gunstig.
Empel, c. a. .	geheel	—	—	—	—	—	—
Engelen . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Erp	—	ja	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Esch	—	ja	—	—	zonder	neen	niet merkbaar.
Escharen. . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Etten, c. a. .	—	ja	—	ja	zonder	neen	kan nog niet opgegeven worden wegens recenten aanvang.
Fijnaart, c. a.	geheel	—	—	—	—	—	—
Gassel	geheel	—	—	—	—	—	—
Geertruidenberg	—	—	ja	—	zonder	neen	nog weinig gebleken.
Geffen. . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Geldrop . . .	—	—	ja	—	met	neen	gunstig.

Verslag van den staat der hooge, middelbare en lagere scholen over 1902—1903. (Bijl. EE.)

Gemeenten.	Betreft de vrijstelling de geheele gemeente, gedeelte(n) daarvan, of slechts één of meer scholen?	Wordt het onderwijs gegeven in:			Wordt het onderwijs gegeven met of zonder behulp van leermiddelen?	Brengt het onderwijs in dit vak storing in den gang van het onderwijs in het algemeen?	Resultaten van het onderwijs op het fysiek en het intellect van de kinderen.
		een gewoon school-lokaal?	een speciaal daarvoor bestemd lokaal?	de open lucht?			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Gemert . . .	Handel	—	—	ja	zonder	neen	nog niet op te geven.
Gestel, c. a. .	—	—	—	ja	zonder	gering	niet merkbaar.
Giessen . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Gilze, c. a. . .	—	ja	—	—	zonder	neen	niet merkbaar.
Ginneken, c. a.	geheel	—	—	—	—	—	—
Goirle.	—	—	—	ja	zonder	neen	gunstig.
Grave.	—	—	ja	—	met	neen	nog weinig gebleken.
's Gravenmoer .	—	—	—	ja	zonder	neen	niet ongunstig.
Haaren	geheel	—	—	—	—	—	—
Halsteren . . .	Lepelstraat	ja	—	—	zonder	neen	gunstig.
Haps	geheel	—	—	—	—	—	—
Hedikhuizen .	afd. Hedikhuizen	—	ja	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Heesbeen, c. a.	Genderen en Heesbeen	—	ja	—	met	neen	waarschijnlijk goed; wordt slechts 4 maanden gegeven.
Heesch	—	ja	—	ja	zonder	neen	gering.
Heeswijk. . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Heeze.	—	—	ja	—	zonder	neen	geen resultaten.
Helmond. . . .	—	—	ja	—	met	neen	zeer gunstig.
Helvoirt. . . .	—	—	ja	ja	zonder	neen	gunstig.
Herpen	—	—	ja	—	zonder	neen	geen invloed.
Herpt.	geheel	—	—	—	—	—	—
's Hertogenbosch	—	—	ja	—	zonder	neen	weinig merkbaar.
Heusden	—	—	ja	—	zonder	neen	nihil.
Hilvarenbeek .	school is in aanbouw, dus niet gegeven.						
Hoeven	niet gegeven, vrijstelling zal alsnog gevraagd worden.						
Hooge-en Lage Mierde. . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Hooge-en Lage Zwaluwe. . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Hoogeloon, c. a.	geheel	—	—	—	—	—	—
Huybergen . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Huisseling, c. a.	geheel	—	—	—	—	—	—
Klundert	—	—	—	ja, maar wegens ruw weder niet gegeven, de speelplaatsen zijn niet overdekt.			
Leende	—	—	—	ja	zonder	neen	in 't algemeen goed.
Liempde	—	—	ja	—	zonder	neen	niet merkbaar.
Lierop	—	—	—	ja	zonder	neen	weinig beduidend.
Lieshout. . . .	—	—	—	ja	zonder	ja	niet merkbaar.
Linden	geheel	—	—	—	—	—	—
Lith	—	—	—	ja	zonder	neen	bevredigend.
Lithoijen. . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	bevredigend.
Loon op Zand.	—	—	ja	—	zonder	neen	goed resultaat.

Gemeenten.	Betreft de vrijstelling de geheele gemeente, gedeelte(n) daarvan, of slechts één of meer scholen?	Wordt het onderwijs gegeven in:			Wordt het onderwijs gegeven met of zonder behulp van leermiddelen?	Brengt het onderwijs in dit vak storing in den gang van het onderwijs in het algemeen?	Resultaten van het onderwijs op het fysiek en het intellect van de kinderen.
		een gewoon school-lokaal?	een speciaal daarvoor bestemd lokaal?	de open lucht?			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Luyksgestel. .	—	—	—	ja	zonder	neen	tot heden weinig op te merken
Maarheeze . .	Het geven van dit onderwijs wacht op wijziging van het leerplan.						
Maashees, c.a.	geheel	—	—	—	—	—	—
Made, c. a. .	Drimmelen	—	—	ja	met	neen	weinig.
Meeuwen, c. a.	geheel	—	—	—	—	—	—
Megen, c. a. .	geheel	—	—	—	—	—	—
Michielsgestel (St.). .	—	ja	—	ja	met	neen	gunstig.
Mierlo . . .	Niet gegeven (art. 16, 3de lid, wet l. o.)						
Mill, c. a. . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Moergestel . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Nieuwkuyk . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Nieuw Vossemeer . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Nistelrode . .	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Nuland	—	ja	—	ja	zonder	neen	nihil.
Nunen, c. a. .	Gerwen en Nederwetten	ja	—	ja	zonder	neen	geen.
Oedenrode (St.)	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Oeffelt	geheel	—	—	—	—	—	—
Oerle	geheel	—	—	—	—	—	—
Oijen, c. a. . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Oirschot . . .	—	ja	—	—	zonder	neen	op fysiek: gunstig; op intellect: niet merkbaar.
Oisterwijk . .	—	ja	—	—	zonder	neen	geen.
Oostelbeers, c.a.	—	—	—	ja	zonder	neen	opwekkend.
Oosterhout . .	geheel (alleen school A niet)	—	—	ja	zonder	neen	zeer gunstig.
Oploo, c. a. . .	Niet gegeven, omdat zich voor dat vak geen leerlingen aanmelden.						
Oss.	—	—	ja	—	met	neen	goed.
Ossendrecht . .	De vrijstelling was op 2 September 1902 geëindigd; nieuwe aanvraag geweigerd; inmiddels over 1902 niet gegeven.						
Oudenbosch. . .	Wegens het ontbreken van goedkeuring op het leerplan nog niet gegeven.						
Oud- en Nieuw Gastel . . .	Stampersgat.	ja	—	ja	zonder	neen	deze vraag is niet te beantwoorden zonder opzettelijke waarnemingen gedurende eenige jaren met en zonder vrije en orde-oefeningen onder overigens gelijke omstandigheden.
Oudheusden . .	Niet gegeven, men gaat er toe over.						
Princenhage . .	Beek	ja	—	ja	zonder	neen	geen.
Putte	Niet gegeven, vrijstelling opnieuw aangevraagd.						
Raamsdonk . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Ravenstein . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Reek	—	ja	—	—	alleen met den stok	onbekend	niet ongunstig.

Gemeenten.	Betreft de vrijstelling de geheele gemeente, gedeelte(n) daarvan, of slechts één of meer scholen?	Wordt het onderwijs gegeven in:			Wordt het onderwijs gegeven met of zonder behulp van leermiddelen?	Brengt het onderwijs in dit vak storing in den gang van het onderwijs in het algemeen?	Resultaten van het onderwijs op het fysiek en het intellect van de kinderen.
		een gewoon school-lokaal?	een speciaal daarvoor bestemd lokaal?	de open lucht?			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Reusel . . .	Er is geen openbare school.	—	—	—	—	—	—
Riethoven . .	—	—	—	ja	zonder	neen	zeer gunstig.
Roosendaal, c. a.	—	—	—	ja	zonder	neen	gunstig.
Rosmalen . .	—	—	—	ja	zonder	neen	zoo goed als nihil wegens slechte gelegenheid.
Ruephen, c. a.	—	—	—	ja	zonder	neen	weinig.
Rijsbergen . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Rijswijk . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Sambeek . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Schayk . . .	—	ja	—	—	zonder	weinig	weinig beteekend.
Schijndel . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	voldoende.
Soerendonk, c. a.	—	ja	—	—	zonder	neen	gunstig.
Someren . . .	Eind	—	—	ja	zonder	neen	niet den minsten invloed.
Son, c. a. . .	Breugel	—	—	ja	zonder	neen	nog niet te beoordeelen, te kort verplichtend.
Sprang . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	nihil.
Standdaarbuiten	geheel	—	—	—	—	—	—
Steenbergen, c. a.	—	ja	—	ja	zonder	aan 1 school niet, aan de andere scholen wel	vermoeiend op lichaam en geest
Stiphout . . .	—	—	ja	—	zonder	neen	niet merkbaar.
Stratum . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	bevordert de gezondheid en wekt orde.
Strijp . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Terheyden . .	Terheyden en Slikgat	ja	—	ja	zonder	neen	idem.
Teteringen . .	—	—	—	ja	zonder	neen	gering.
Tilburg . . .	Korvel en Veldhoven	—	—	ja	zonder	neen	nog al gunstig.
Tongelre . . .	—	ja	—	—	zonder	neen	idem.
Uden . . .	Volkel.	—	—	ja	zonder	neen	beantwoordt de verwachting niet.
Udenhout . .	Niet gegeven.	—	—	—	—	—	—
Valkenswaard .	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Veen . . .	Niet gegeven, vrijstelling wordt andermaal gevraagd.	—	—	—	—	—	—
Veghel . . .	Zijtaart	—	—	ja	zonder	neen	idem.
Veldhoven, c. a.	—	ja	—	ja	zonder	neen	gunstig.
Velp . . .	—	ja	—	ja	zonder	neen	weinig of geen.
Vessem, c. a. .	—	—	—	ja	zonder	neen	idem.
Vierlingsbeek .	Vortum	—	ja	—	zonder	neen	op fysiek eenigszins gunstig; op intellect nog niet merkbaar.
Vlieden . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	vrij gunstig.
Vlijmen . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	niet op te geven.
Vrijhoeve Cappel	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.

Gemeenten.	Betreft de vrijstelling de geheele gemeente, gedeelte(n) daarvan, of slechts één of meer scholen?	Wordt het onderwijs gegeven in:			Wordt het onderwijs gegeven met of zonder behulp van leermiddelen?	Brengt het onderwijs in dit vak storing in den gang van het onderwijs in het algemeen?	Resultaten van het onderwijs op het fysiek en het intellect van de kinderen.
		een gewoon school-lokaal?	een speciaal daarvoor bestemd lokaal?	de open lucht?			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Vught. . . .	de 1ste o. l. school.	—	—	ja	zonder	neen	zeer gunstig.
Waalre . . .	—	—	—	ja	met	neen	goed resultaat.
Waalwijk . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	onbekend.
Wanroy . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Waspik . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Werken (de), c.a.	geheel	—	—	—	—	—	—
Werkendam . .	—	—	ja	ja	met	neen	zeer gunstig.
Westerhoven . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Willemstad . .	—	ja	—	—	zonder	neen	niet merkbaar.
Woensdrecht . .	Niet gegeven.	—	—	—	—	—	—
Woensel . . .	afd. Acht	—	—	ja	zonder	eenigszins	idem.
Woudrichem . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Wouw	Wouw en Plantage	ja	—	—	zonder	neen	onbekend.
Wijk, c. a. . .	—	—	—	ja	zonder	neen	geen.
Zeeland	geheel	—	—	—	—	—	—
Zeelst	—	—	—	ja	met	neen	gunstig.
Zesgehuchten . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Zevenbergen . .	de Kom	—	ja	—	zonder	neen	niet merkbaar.
Zundert	geheel	—	—	—	—	—	—
Gelderland.							
Aalten	de school te Haart	ja	—	ja	zonder	neen	geen.
Ammerzoden . .	de school te Well	—	—	ja	zonder	—	niet merkbaar.
Angerlo	—	ja	—	ja	zonder	eenige	niet merkbaar.
Apeldoorn . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	gering.
Appeltern . . .	—	—	—	ja	zonder	ja	weinig.
Arnhem	de scholen n ^{os} . 3, 4, 6, 12 en 13	ja	ja	—	met	neen	gunstig.
Balgoy	—	—	—	ja	zonder	neen	—
Barneveld . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Batenburg . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Beesd	de school te Acquoy	—	—	ja	met	neen	geen.
Bemmel	—	—	—	ja	zonder	neen	gering.
Bergh	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Bergharen . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Beuningen . . .	—	—	—	ja	met	neen	zeer gunstig.
Beusichem . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	van weinig beteekenis.
Boreculo	de scholen te Gelse-laar, Haarlo en Geesteren	—	—	ja	met	neen	gunstig.
Brakel	geheel	—	—	—	—	—	—
Brummen	de school te Brummen en die te Hall	—	—	ja	zonder	neen	gering.

Verslag van den staat der hooge-, middelbare en lagere scholen over 1902—1903. (BIJL. EE.)

Gemeenten.	Betreft de vrijstelling de geheele gemeente, gedeelte(n) daarvan, of slechts één of meer scholen?	Wordt het onderwijs gegeven in:			Wordt het onderwijs gegeven met of zonder behulp van leermiddelen?	Brengt het onderwijs in dit vak storing in den gang van het onderwijs in het algemeen?	Resultaten van het onderwijs op het fysiek en het intellect van de kinderen.
		een gewoon school-lokaal?	een speciaal daarvoor bestemd lokaal?	de open lucht?			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Buren. . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Buurmalsen. .	geheel	—	—	—	—	—	—
Culenburg. . .	—	—	ja	in een overdekte speelplaats	met	neen	—
Deil.	—	wordt nog niet onderwezen.			—	—	—
Didam.	—	—	—	ja	zonder	neen	bevredigend.
Dinxperlo. . .	—	—	—	ja	zonder	neen	bevredigend.
Dodewaard. . .	—	—	—	ja	zonder	neen	zeer gering.
Doesburg. . . .	—	—	ja	ja	met	neen	gunstig.
Doetinchem (Ambt). . .	de school te Stadsheide	—	—	ja	zonder	eenigszins	niet merkbaar.
Doetinchem (Stad). . . .	—	—	ja	—	met	eenigszins	gering.
Doornspijk. . .	wordt aangevraagd voor alle scholen.			—	—	—	—
Doorwerth. . .	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Dreumel. . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Driel.	—	ja	—	ja	met	ja	gering.
Druten.	de scholen te Afferden, Deest en Puiflijk	—	ja	—	zonder	geen	gunstig.
Duiven.	—	—	—	ja	zonder	neen	zeer gunstig.
Echteld.	de scholen te Ochten en Eldik	—	—	ja	zonder	neen	bevredigend.
Ede.	—	—	—	ja	zonder	neen	geen.
Eibergen. . . .	de school te Zwolle	—	—	ja	met	neen	gunstig.
Elburg.	lage school n°. 1	—	—	ja	zonder	neen	—
Elst.	—	in de gangen		ja	met	neen	gering.
Epe.	—	—	ja	—	zonder	neen	van geen beteekenis
Ermelo.	de scholen te Ermelo, Felgt, Leuvenum en Vierhouten	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Est en Opijnen	de school te Est	—	ja	ja	zonder	ja	niet merkbaar.
Ewijk.	—	—	—	ja	—	—	—
Gameren. . . .	—	ja	—	—	met	neen	van geen belang.
Geldermalsen. .	school A te Geldermalsen en de school te Gellicum	—	—	ja	zonder	ja	zonder.
Gendringen. . .	—	—	—	ja	zonder	ja	gering.
Gent.	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Gorssel.	—	—	—	ja	met	neen	gering.
Groenlo.	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Groesbeek. . . .	—	ja	—	—	zonder	neen	goed.
Haaften.	geheel	—	—	—	—	—	—
Harderwijk. . .	school A	ja	—	ja	met	neen	gering.

Gemeenten.	Betreft de vrijstelling de geheele gemeente, gedeelte(n) daarvan, of slechts één of meer scholen?	Wordt het onderwijs gegeven in:			Wordt het onderwijs gegeven met of zonder behulp van leermiddelen?	Brengt het onderwijs in dit vak storing in den gang van het onderwijs in het algemeen?	Resultaten van het onderwijs op het fysiek en het intellect van de kinderen.
		een gewoon school-lokaal?	een speciaal daarvoor bestemd lokaal?	de open lucht?			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Hattem . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	geen.
Hedel . . .	—	—	—	ja	zonder	ja	gering.
Heerde . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	geen invloed.
Heerewaarden .	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Hemmen . . .	Er is geen openbare school.						
Hengelo . . .	—	—	—	ja	zonder	ja	—
Herwenen Aerdts	—	—	—	ja	met	ja	—
Herwijnen . .	—	—	—	ja	zonder	veel	twijfelachtig.
Heteren . . .	—	ja	—	ja	zonder	neen	geen.
Heumen . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	gering.
Hoevelaken . .	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Horssen . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Huissen . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	gering.
Hummelo . . .	—	—	—	ja	zonder	ja	onmerkbaar.
Hurwenen . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
IJzendoorn . .	—	—	—	ja	zonder	neen	—
Kerkwijk . . .	Er is geen openbare school.						
Kesteren . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	gering.
Laren	—	—	—	ja	met	neen	gering.
Lichtenvoorde .	de school te Harreveld.	—	—	ja	zonder	neen	gering.
Lienden . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Lochem . . .	—	—	ja	ja	zonder	neen	gunstig.
Maurik	de scholen te Ech en Wiel, Rijswijk en Ravenswaay	—	—	ja	zonder	ja	gering.
Millingen . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	ongunstig.
Nederhemert . .	—	—	—	ja	zonder	neen	gunstig.
Neede	—	—	—	ja	met	ja	gering.
Nijkerk	de 1ste openb. l. school	—	—	ja	zonder	neen	gering.
Nijmegen . . .	—	ja	ja	ja	aan 4 scholen met, aan de overige zonder	neen	twijfelachtig.
Oldebroek . . .	de school te Oldebroek	—	—	ja	met	neen	gunstig.
Ophemert . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	gunstig.
Overasselt . . .	—	overdekte speelplaats		ja	zonder	ja	nihil.
Pannerden . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	nihil.
Poederoijen . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Putten	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Renkum	—	—	—	ja	zonder	eenigszins	ongunstig.
Rheden	—	—	—	ja	zonder	ja	ongunstig.
Rossum	—	—	—	ja	zonder	geen	vrij gunstig.

Gemeenten.	Betreft de vrijstelling de geheele gemeente, gedeelte(n) daarvan, of slechts één of meer scholen?	Wordt het onderwijs gegeven in:			Wordt het onderwijs gegeven met of zonder behulp van leermiddelen?	Brengt het onderwijs in dit vak storing in den gang van het onderwijs in het algemeen?	Resultaten van het onderwijs op het fysiek en het intellect van de kinderen.
		een gewoon school- lokaal?	een speciaal daarvoor bestemd lokaal?	de open lucht?			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Rozendaal . .	—	—	—	ja	zonder	ja	geen.
Ruurlo . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	gering.
Scherpenzeel .	—	—	—	ja	zonder	neen	gering.
Steenderen . .	—	—	—	ja	zonder	ja	weinig merkbaar.
Tiel	de scholen A en B	ja	—	—	zonder	weinig	gunstig.
Ubbergen . . .	—	ja	—	ja	zonder	neen	—
Valburg . . .	de school te Valburg	ja	—	—	zonder	geen	gering.
Varik	geheel	—	—	—	—	—	—
Voorst	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Vorden	—	—	ja	—	met	neen	vrij gunstig.
Vuren.	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Waardenburg .	geheel	—	—	—	—	—	—
Wadenhoijen. .	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Wageningen . .	—	ja	—	—	met	weinig	gunstig.
Wamel	—	op een overdekte speelplaats			met	neen	gunstig.
Warnsveld . .	—	—	—	ja	zonder	ja	niet merkbaar.
Wehl	—	—	—	ja	zonder	ja	niet voldoende.
Wectervoort . .	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Wijchen	—	op een overdekte speelplaats		ja	zonder	ja	niet merkbaar.
Winterswijk . .	—	—	—	—	met	neen	gunstig.
Wisch.	de school te Heelweg	—	—	ja	zonder	neen	gunstig.
Zaltbommel . .	—	in een daarvoor bestemd lokaal en op de overdekte speelplaats			zonder	neen	gering.
Zelhem	—	—	—	ja	zonder	neen	gunstig.
Zevenaar. . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar
Zoelen	de school te Kerk- en te Kapel-Avezaath	—	—	ja	zonder	neen	gunstig.
Zuilichem . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Zutphen	—	ja	ja	ja	zonder	ja	gering.
bovendien nog in een vestibule en op een overdekte speel- plaats.							
Zuidholland.							
Aar (Ter) . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Aarlanderveen.	—	—	ja	ja	met en zonder	neen	gunstig.
Abbenbroek . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Alblas (Oud-) .	geheel	—	—	—	—	—	—
Alblasserdam .	geheel	—	—	—	—	—	—
Alkemade . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Alphen	—	—	ja	—	zonder	ja	weinig merkbaar.

Gemeenten.	Betreft de vrijstelling de geheele gemeente, gedeelte(n) daarvan, of slechts één of meer scholen?	Wordt het onderwijs gegeven in:			Wordt het onderwijs gegeven met of zonder behulp van leermiddelen?	Brengt het onderwijs in dit vak storing in den gang van het onderwijs in het algemeen?	Resultaten van het onderwijs op het fysiek en het intellect van de kinderen.
		een gewoon school-lokaal?	een speciaal daarvoor bestemd lokaal?	de open lucht?			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Ameide . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Ammerstol . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Arkel	geheel	—	—	—	—	—	—
Asperen . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Barendrecht .	—	—	ja	ja	met	op de 1ste o.l. school neen op de 2de o.l. school ja	van weinig beteekenis.
Barwoutswaarder	geheel	—	—	—	—	—	—
Beijerland (Nieuw-) . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Beijerland (Oud-) . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Beijerland (Zuid-) . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Benthuisen . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Bergambacht .	geheel	—	—	—	—	—	—
Bergschenhoek	geheel	—	—	—	—	—	—
Berkel	geheel	—	—	—	—	—	—
Berkenwoude .	geheel	—	—	—	—	—	—
Bleiswijk . . .	school a/d Kruisweg	—	ja	—	zonder	neen	gunstig.
Bleskensgraaf .	geheel	—	—	—	—	—	—
Bodegraven . .	de scholen B en C	—	ja	—	met	eenigszins	gunstig.
Bommel (den) .	geheel	—	—	—	—	—	—
Boskoop	—	—	ja	soms	zonder	weinig	niet te beoordeelen.
Brandwijk . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Brielle	geheel	—	—	—	—	—	—
Capelle aan den IJssel	geheel	—	—	—	—	—	—
Delft	—	—	ja	ja	met	neen	gering.
Dirksland . . .	—	—	ja	ja	zonder	neen	moeilijk te constateeren.
Dordrecht . . .	—	—	ja	ja	met en zonder	in 9 scholen : neen in 2 scholen : ja	gunstig.
Dubbeldam . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Everdingen . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Geervliet . . .	de school te Simons-haven	soms	—	meestal	zo: der	weinig	vrij gunstig; in 't schoollokaal schadelijk.
Giessendam . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Giessen-Nieuw-kerk	geheel	—	—	—	—	—	—
Goedereede . . .	geheel	—	—	—	—	—	—

Verslag van den staat der hooge-, middelbare en lagere scholen over 1902—1903. (BIJL. EE.)

Gemeenten.	Betreft de vrijstelling de geheele gemeente, gedeelte(n) daarvan, of slechts één of meer scholen?	Wordt het onderwijs gegeven in:			Wordt het onderwijs gegeven met of zonder behulp van leermiddelen?	Brengt het onderwijs in dit vak storing in den gang van het onderwijs in het algemeen?	Resultaten van het onderwijs op het fysiek en het intellect van de kinderen.
		een gewoon school-lokaal?	een speciaal daarvoor bestemd lokaal?	de open lucht?			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Gorinchem . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Gouda. . . .	—	—	ja	—	met	neen	gunstig.
Gouderak . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Goudriaan . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Goudswaard . .	geheel	—	—	—	—	—	—
's Gravendeel .	geheel	—	—	—	—	—	—
's Gravenhage .	—	—	ja	aan 2 scholen bij gunstig weder	met	overwegend neen	gunstig
's Gravenzande.	geheel	—	—	—	—	—	—
Groot-Ammers.	geheel	—	—	—	—	—	—
Haastrecht . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Hagestein . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Hardinxveld . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Hazerswoude . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Heenvliet . .	—	—	ja	—	met	ja	fysiek: gunstig; intellect: moeilijk te constateeren.
Heerjansdam . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Hei- en Boeicop	geheel	—	—	—	—	—	—
Heinenoord . .	school n°. I	—	ja	—	met	ja	gering.
Hekelingen . .	—	in de schoolgang des zomers			met	ja	het vrije spelen zou beter resultaat geven.
Hekendorp . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Hellevoetsluis .	geheel	—	—	—	—	—	—
Helvoet (Nieuw-) . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Hendrik-Ido-Ambacht . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Herkingen . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Heukelum . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Hillegersberg . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Hillegom. . .	school voor m. u. l. o.	—	ja	—	met	weinig of niet	moeilijk te beoordeelen.
Hof van Delft.	geheel	—	—	—	—	—	—
Hoogblokland .	geheel	—	—	—	—	—	—
Hoogvliet . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Hoornaar . .	geheel	—	—	—	—	—	—
IJsselmonde . .	Er wordt geen onderwijs in dit vak gegeven. Eene herziening van het leerplan is in bewerking.						
Katwijk . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Kedichem . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Ketel	—	—	—	ja	zonder	neen	fysiek: onbeduidend; intellect: een weinig beter.
Klaaswaal . .	geheel	—	—	—	—	—	—

Gemeenten.	Betreft de vrijstelling de geheele gemeente, gedeelte(n) daarvan, of slechts één of meer scholen?	Wordt het onderwijs gegeven in:			Wordt het onderwijs gegeven met of zonder behulp van leermiddelen?	Brengt het onderwijs in dit vak storing in den gang van het onderwijs in het algemeen?	Resultaten van het onderwijs op het fysiek en het intellect van de kinderen.
		een gewoon school-lokaal?	een speciaal daarvoor bestemd lokaal?	de open lucht?			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Koudekerk . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Krimpen a/d Lek	geheel	—	—	—	—	—	—
Krimpen a/d IJssel . . .	—	—	—	ja	zonder	ja	zeer gering.
Langerak . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Lange-Ruige-Weide . . .	—	—	ja	bij gunstig weder	zonder	eenigszins	nog niet te beoordeelen.
Leerbroek . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Leerdam . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Leiden . . .	—	ja	ja	ja	met en zonder	neen	niet ongunstig.
Leiderdorp . .	Er wordt geen onderwijs in dit vak gegeven, wegens gebrek aan eene goede gelegenheid.						
Leimuiden . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Lekkerkerk . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Lekkerland (Nieuw-) . .	—	—	ja	ja	zonder	neen	niet ongunstig.
Lexmond . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Lier (de) . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Lisse	—	—	—	ja	met	neen	gunstig.
Loosduinen . .	—	—	—	ja	met	voor een school: neen voor de andere school: ja	niet ongunstig.
Maasdam . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Maasland . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Maassluis . .	—	—	ja	—	zonder	neen en weinig	zeer gering; de oefeningen in de open lucht: zeer gunstig.
Meerkerk . .	—	—	ja	—	zonder	neen	niet te constateeren.
Melissant . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Middelharnis .	geheel	—	—	—	—	—	—
Mijnsheerenland	geheel	—	—	—	—	—	—
Moerkapelle .	Er wordt geen onderwijs in dit vak gegeven.						
Molenaarsgraaf	geheel	—	—	—	—	—	—
Monster . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Moordrecht . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Naaldwijk . .	—	—	ja	ja	met en zonder	neen	aan de eene school: gunstig voor het fysiek der leerlingen; aan de andere gering.
Nieuwenhoorn.	geheel	—	—	—	—	—	—
Nieuwerkerk a/d IJssel	geheel	—	—	—	—	—	—
Nieuwkoop . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Nieuwland . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Nieuwpoort . .	geheel	—	—	—	—	—	—

Verslag van den staat der hooge-, middelbare en lagere scholen over 1902—1903. (Bijl. EE.)

Gemeenten.	Betreft de vrijstelling de geheele gemeente, gedeelte(n) daarvan, of slechts één of meer scholen?	Wordt het onderwijs gegeven in:			Wordt het onderwijs gegeven met of zonder behulp van leermiddelen?	Brengt het onderwijs in dit vak storing in den gang van het onderwijs in het algemeen?	Resultaten van het onderwijs op het fysiek en het intellect van de kinderen.
		een gewoon school-lokaal?	een speciaal daarvoor bestemd lokaal?	de open lucht?			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Nieuwveen . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Noordeloos . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Noordwijk . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Noordwijkerhout . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Nootdorp . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Numansdorp . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Oegstgeest . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Ooltgensplaat . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Oostvoorne . .	Er wordt geen onderwijs in dit vak gegeven.						
Ottoland . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Ouddorp . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Oudenhoorn . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Ouderkerk a/d IJssel . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Oudewater . .	—	—	ja	ja	met	ja	gunstig.
Oudshoorn . .	—	in een leegstaand lokaal		ja	zonder	neen	gering.
Overschie . .	—	—	—	ja	zonder	neen	gunstig.
Papekop . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	moeilijk te beoordeelen.
Papendrecht . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Pernis . . .	—	—	ja	—	met	neen	gunstig.
Peursum . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Piershil . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Pijnacker . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Poortugaal . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Puttershoek . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Reeuwijk . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Rhoon . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Ridderkerk . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Rietveld . . .	Er is geen openbare lagere school.						
Rijnsaterwoude	geheel	—	—	—	—	—	—
Rijnsburg . .	—	—	—	ja	zonder	neen	gering.
Rijswijk . . .	Er wordt geen onderwijs in dit vak gegeven; wel in vak s (door een vakonderwijzer.)						
Rockanje . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Rotterdam . .	—	ja	ja	ja	met en zonder	overwegend: neen	Voor 37 scholen: niet merkbaar. „ 36 „ in beide opzichten gunstig. „ 17 „ fysiek gunstig, intellect onmerkbaar. „ 2 „ in beide opzichten ongunstig. „ 2 „ fysiek gunstig, intellect ongunstig. „ 2 „ fysiek weinig, intellect geen „ 1 „ fysiek onmerkbaar, intellect ongunstig. „ 3 „ gering; terwijl 5 hoofden van scholen zich ontevreden verklaarden hierover een oordeel uit te spreken.

Gemeenten.	Betreft de vrijstelling de geheele gemeente, gedeelte(n) daarvan, of slechts één of meer scholen?	Wordt het onderwijs gegeven in:			Wordt het onderwijs gegeven met of zonder behulp van leermiddelen?	Brengt het onderwijs in dit vak storing in den gang van het onderwijs in het algemeen?	Resultaten van het onderwijs op het fysiek en het intellect van de kinderen.
		een gewoon school-lokaal?	een speciaal daarvoor bestemd lokaal?	de open lucht?			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Rozenburg . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Sassenheim . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Schelluinen . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Schiebroek . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Schiedam . .	de scholen D, E en G	—	ja	—	met	neen	gunstig.
Schipluiden . .	—	ja	—	bij gunstig weder	met	ja	geen.
Schoonhoven . .	—	—	ja	somtijds	met	neen	moeilijk te constateeren.
Schoonrewoerd	geheel	—	—	—	—	—	—
Sliedrecht . .	de scholen I, II en V	—	ja	—	met	neen	voor de eene school gunstig, voor de andere school moeilijk of niet te constateeren.
Sommelsdijk . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Spijkenisse . .	—	—	—	bij goed weder	zonder	niet veel	de houding van het lichaam verbetert, invloed op 't intellect niet waar te nemen.
Stad aan 't Haringvliet . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Stellendam . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Stolwijk . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Stompwijk . .	—	—	—	ja	met	neen	fysiek: zeer goed; wekt orde en tucht.
Streefkerk . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Strijen . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Tienhoven . .	Er is geen openbare school.			—	—	—	—
Tonge (Nieuwe)	geheel	—	—	—	—	—	—
Tonge (Oude) .	geheel	—	—	—	—	—	—
Valkenburg . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Veur	Er wordt in dit vak geen onderwijs gegeven.			—	—	—	—
Vianen . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Vierpolders . .	Er wordt in dit vak nog geen onderwijs gegeven.			—	—	—	—
Vlaardingen . .	—	—	ja	ja	met	neen	gunstig.
Vlaardinger-Ambacht . .	—	—	—	ja	zonder	neen	niet waargenomen
Vlist	Er is geen openbare school.			—	—	—	—
Voorburg . .	—	—	ja	—	zonder	neen	zeer gunstig voor het fysiek.
Voorhout . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Voorschoten . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Vrijenban . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Waarder . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Waddinxveen . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Warmond . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Wassenaar . .	—	—	ja	ja	met en zonder	aan de eene school: weinig aan de andere school: neen	geen ervaring. gunstige invloed op het fysiek.

Verslag van den staat der hooge-, middelbare en lagere scholen over 1902—1903. (BIJL. EE.)

Gemeenten.	Betreft de vrijstelling de geheele gemeente, gedeelte(n) daarvan, of slechts één of meer scholen?	Wordt het onderwijs gegeven in:			Wordt het onderwijs gegeven met of zonder behulp van leermiddelen?	Brengt het onderwijs in dit vak storing in den gang van het onderwijs in het algemeen?	Resultaten van het onderwijs op het fysiek en het intellect van de kinderen.
		een gewoon school-lokaal?	een speciaal daarvoor bestemd lokaal?	de open lucht?			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Wateringen. .	geheel	—	—	—	—	—	—
Westmaas . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Wijngaarden .	geheel	—	—	—	—	—	—
Woerden. . .	—	—	ja	—	met	neen	moeilijk te constateeren.
Woubrugge. .	geheel	—	—	—	—	—	—
Zegwaard. . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Zevenhoven. .	geheel	—	—	—	—	—	—
Zevenhuizen .	geheel	—	—	—	—	—	—
Zoetermeer . .	Er is geen openbare school						
Zoeterwoude .	geheel	—	—	—	—	—	—
Zuidland. . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Zwammerdam .	geheel	—	—	—	—	—	—
Zwartewaal . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Zwijndrecht. .	geheel	—	—	—	—	—	—
Noordholland.							
Aalsmeer. . .	neen	—	—	—	—	—	—
Abbekerk . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Akersloot . .	voor een school	—	—	—	—	—	—
Alkmaar . . .	neen	—	bij eenige scholen	bij eenige scholen	bij eenige scholen met bij andere zonder	neen	gunstig resultaat niet waarneembaar.
Amsterdam (*).	neen	—	ja	—	zonder	neen	geeft reden tot tevredenheid.
Andijk	neen	bij 2 scholen	bij 1 school	—	zonder	ja	gunstig resultaat niet waarneembaar.
Ankeveen . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Anna Paulowna	geheel	—	—	—	—	—	—
Assendelft . .	neen	—	—	—	—	—	—
Avenhorn . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Barsingerhorn.	geheel	—	—	—	—	—	—
Beemster. . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Beets	geheel	—	—	—	—	—	—

(*) In de gemeente *Amsterdam* wordt het vak j op alle openbare lagere scholen onderwezen, doch alleen in de beide eerste leerjaren (de voorbereidingsklasse inbegrepen) en wordt daar meestal gegeven door de klasseonderwijzeressen, soms door een vakonderwijzer, en steeds in afzonderlijke lokalen. Het brengt, volgens éénparige getuigenis, geen de geringste stoornis in den gang van het onderwijs in het algemeen; hoogstens, dat in enkele scholen, waar het gymnastieklokaal minder gunstig gelegen is, het rumoer in een aangrenzend vertrek soms hinderlijk kan zijn.

Omtrent de vraag wat het resultaat van het onderwijs is op het fysiek en het intellect der kinderen loopen de meeningen uiteen. Eenerzijds verklaart men geen verschil te hebben kunnen waarnemen in het fysiek en intellect der leerlingen. Anderzijds wordt op de volgende resultaten gewezen: *fysiek*: betere houding, veerkrachtiger gang, spierversterking, bevordering van de ademhaling, bloedsomloop en stofwisseling, versterking der zenuwen; *intellect*: bevordering van den zin voor orde en regelmaat, versterking van den wil, gehoorzaamheid, gewenning aan tucht; terwijl ook buiten de school de heilzame gevolgen vaak merkbaar zijn.

In die scholen, waar van goede resultaten geen sprake is, moet zulks ten deele worden toegeschreven aan de wijze waarop het onderwijs in vak j wordt gegeven.

Gemeenten.	Betreft de vrijstelling de geheele gemeente, gedeelte(n) daarvan, of slechts één of meer scholen?	Wordt het onderwijs gegeven in:			Wordt het onderwijs gegeven met of zonder behulp van leermiddelen?	Brengt het onderwijs in dit vak storing in den gang van het onderwijs in het algemeen?	Resultaten van het onderwijs op het fysiek en het intellect van de kinderen.
		een gewoon school-lokaal?	een speciaal daarvoor bestemd lokaal?	de open lucht?			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Bennebroek . .	neen	—	—	ja	zonder	ja	eenig resultaat niet gebleken.
Bergen . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Berkhout . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Beverwijk . .	neen	—	ja	—	zonder	zeer weinig	zeer gunstig.
Blaricum . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Bloemendaal .	neen	—	bij eenige scholen	bij eenige scholen	zonder	neen	aan één school gunstig; aan een andere ongunstig; een derde schoolhoofd durft zich niet uitspreken.
Blokker . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Bovencarspel .	neen	—	ja	—	zonder	ja	zeer weinig resultaat.
Broek in Waterland . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Broek op Langendijk . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Buiksloot . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Bussum . . .	voor 1 school	—	ja	—	met	neen	goed onderwijs werkt gunstig op het intellect; aangenomen kan worden, dat ook de invloed op het fysiek gunstig is.
Callantsoog . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Castricum . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Diemen	neen	—	ja	—	zonder	ja	weinig invloed ten goede.
Edam	geheel	—	—	—	—	—	—
Egmond aan Zee	geheel	—	—	—	—	—	—
Egmond-Binnen	geheel	—	—	—	—	—	—
Enkhuizen . . .	neen	—	ja	—	met	eenige stoornis	van weinig meerder invloed dan het spel.
Graft	geheel	—	—	—	—	—	—
's Graveland . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Grootebroek . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Haarlem	neen	bij 11 scholen in een breede gang	bij 3 scholen	bij gunstig weer	zonder	in een afzonderlijk lokaal: neen; in de gangen der school of op de binnenplaats: ja	in het algemeen gering resultaat waarneembaar.
Haarlemmerliede en Spaarnwoude	voor twee scholen	in 1 school	in een breede gang	—	zonder	geen klachten	resultaat niet merkbaar.
Haarlemmermeer . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Harenkarspel . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Heemskerk . . .	neen	ja	—	—	zonder	neen	gunstig.
Heemstede . . .	neen	—	ja	—	zonder	ja	gunstig.
Heerhugowaard	geheel	—	—	—	—	—	—
Heilo	geheel	—	—	—	—	—	—

Gemeenten.	Betreft de vrijstelling de geheele gemeente, gedeelte(n) daarvan, of slechts één of meer scholen?	Wordt het onderwijs gegeven in:			Wordt het onderwijs gegeven met of zonder behulp van leermiddelen?	Brengt het onderwijs in dit vak storing in den gang van het onderwijs in het algemeen?	Resultaten van het onderwijs op het fysiek en het intellect van de kinderen.
		een gewoon school-lokaal?	een speciaal daarvoor bestemd lokaal?	de open lucht?			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Helder (den) .	geheel	—	—	—	—	—	—
Hensbroek . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Hilversum . .	voor twee scholen	—	bij de scholen	—	met	neen	zonder statistische gegevens resultaat niet te beoordeelen.
Hoogkarspel .	neen	—	—	's zomers	zonder	neen	gering resultaat.
Hoogwoud . .	neen	—	—	—	—	—	—
Hoorn. . . .	neen	—	bij 2 scholen	bij 2 scholen	in het lokaal: met; in de open lucht: zonder	ja	onmogelijk te beantwoorden.
Huizen	geheel	—	—	—	—	—	—
IJpendam . .	voor 1 school	in 2 scholen	—	—	zonder	neen	geen gunstig resultaat.
Jisp	geheel	—	—	—	—	—	—
Katwoude . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Koedijk . . .	neen	—	—	ja	zonder	in het algemeen: neen	onmogelijk aan te geven.
Koog a/d Zaan.	geheel	—	—	—	—	—	—
Kortenhoef . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Krommenie . .	voor twee scholen	—	bij 1 school	—	zonder	weinig storing	te gering om merkbaren invloed te hebben.
Kwadijk . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Landsmeer . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Laren	geheel	—	—	—	—	—	—
Limmen . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
St. Maarten. .	geheel	—	—	—	—	—	—
Marken . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Medemblik . .	neen	—	ja	—	met	in geen enkel opzicht	op het fysiek: gunstig; op het intellect zonder gegevens niet te beoordeelen.
Middelie . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Midwoud. . .	neen	—	—	ja	zonder	ja	gering resultaat waarneembaar.
Monnikendam .	geheel	—	—	—	—	—	—
Muiden . . .	neen	—	ja	—	zonder	ja	geen resultaat waarneembaar.
Naarden . . .	neen	—	ja	—	zonder	geringe storing	zeer gering resultaat.
Nederhorst den Berg . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Nibbixwoud .	neen	—	—	ja	zonder	neen	resultaat niet merkbaar.
Nieuwendam .	geheel	—	—	—	—	—	—
Nieuwe Niedorp	neen	—	—	—	—	—	—
Nieuwer Amstel	geheel	—	—	—	—	—	—
Noord Scharwoude . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Obdam	geheel	—	—	—	—	—	—
Oosthuizen . .	geheel	—	—	—	—	—	—

Gemeenten.	Betreft de vrijstelling de geheele gemeente, gedeelte(n) daarvan, of slechts één of meer scholen?	Wordt het onderwijs gegeven in:			Wordt het onderwijs gegeven met of zonder behulp van leermiddelen?	Brengt het onderwijs in dit vak storing in den gang van het onderwijs in het algemeen?	Resultaten van het onderwijs op het fysiek en het intellect van de kinderen.
		een gewoon school-lokaal?	een speciaal daarvoor bestemd lokaal?	de open lucht?			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Oostzaan . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Opmeer . . .	neen	—	—	—	—	—	—
Opperdoes . .	neen	—	—	ja	zonder	neen	zeer gering resultaat.
Oterleek . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Oudendijk . .	neen	—	ja	—	zonder	neen	op het fysiek: niet noemenswaardig; op het intellect: gunstig.
Oude Niedorp.	geheel	—	—	—	—	—	—
Ouder Amstel.	geheel	—	—	—	—	—	—
Oudkarspel . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Oudorp . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Sint Pancras .	geheel	—	—	—	—	—	—
Petten	neen	—	ja	—	met	neen	gunstig resultaat.
Purmerend . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Ransdorp . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
de Rijp	geheel	—	—	—	—	—	—
Schagen	neen	—	—	—	—	—	—
Schellinkhout .	neen	—	ja	—	met	geringe storing	gunstig resultaat gering.
Schermerhorn .	neen	—	—	—	—	—	—
Schoorl	geheel	—	—	—	—	—	—
Schoten	neen	—	—	—	—	—	—
Sloten	geheel	—	—	—	—	—	—
Spaarndam . .	neen	—	—	ja	zonder	geringe storing	resultaat zeer gering.
Spanbroek . . .	neen	—	—	—	—	—	—
Sijbekarspel . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Terschelling .	neen	—	ja	—	met	ja	resultaten, voor zoover na te gaan, niet verkregen.
Texel	geheel	—	—	—	—	—	—
Twisk	geheel	—	—	—	—	—	—
Uitgeest	geheel	—	—	—	—	—	—
Uithoorn	geheel	—	—	—	—	—	—
Urk	neen	—	—	ja	met	ja	resultaat gering.
Ursem	neen	gewoonlijk	—	bij gunstig weer	zonder	neen	gunstig resultaat niet waargenomen
Velsen	geheel	—	—	—	—	—	—
Venhuizen . . .	voor één school	—	ja	—	zonder	neen	gunstig resultaat.
Vlieland	neen	—	—	ja	zonder	neen	geen resultaat.
Warder	geheel	—	—	—	—	—	—
Warmenhuizen	geheel	—	—	—	—	—	—
Watergraafsmeer	neen	—	—	—	—	—	—
Weesp	geheel	—	—	—	—	—	—

Verslag van den staat der hooge-, middelbare en lagere scholen over 1902—1903. (Bijl. EE.)

Gemeenten.	Betreft de vrijstelling de geheele gemeente, gedeelte(n) daarvan, of slechts één of meer scholen?	Wordt het onderwijs gegeven in:			Wordt het onderwijs gegeven met of zonder behulp van leermiddelen?	Brengt het onderwijs in dit vak storing in den gang van het onderwijs in het algemeen?	Resultaten van het onderwijs op het fysiek en het intellect van de kinderen.
		een gewoon school-lokaal?	een speciaal daarvoor bestemd lokaal?	de open lucht?			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Weesperkarspel	geheel	—	—	—	—	—	—
Wervershoof .	geheel	—	—	—	—	—	—
Westwoud . .	neen	's winters	—	's zomers	zonder	's winters, ja; 's zomers, neen	resultaat niet waarneembaar.
Westzaan . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Wieringen . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Wieringerwaard	geheel	—	—	—	—	—	—
Winkel . . .	geheel	—	soms	soms	zonder	neen	zeer gunstig resultaat.
Wognum . . .	neen	—	—	—	—	—	—
Wormer . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Wormerveer .	geheel	—	—	—	—	—	—
Wijdenes . .	neen	in een niet in gebruik zijnd schoollokaal of in de open lucht			zonder	eenige storing	gunstig resultaat.
Wijdewormer .	neen	ja	—	ja	zonder	weinig	geen merkbaren invloed.
Wijk aan Zee en Duin . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Zaandam . . .	geheel	—	buiten de schooluren	—	met	wanneer het op vrije mid-dagen wordt gegeven, neen	op het fysiek: gunstig; op het intellect: niet na te gaan.
Zaandijk . . .	neen	—	ja	—	met	eenige storing	niet gunstig.
Zandvoort . .	neen	—	ja	—	zonder	ja	over het algemeen zeer goed.
Zuid- en Noord-Schermer . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Zuid Schar-woude . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Zwaag	neen	ja	—	—	met	neen	onmogelijk te beantwoorden.
Zijpe	geheel	—	—	—	—	—	—
Zeeland.							
Aagtekerke . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Aardenburg . .	—	—	onder een afdak	—	zonder	neen	resultaat gering, omdat het onderwijs in dit vak om verschillende redenen niet kan gegeven worden zooals het behoort.
Annaland (St.)	geheel	—	—	—	—	—	—
Arnemuiden . .	Kleverskerke	—	—	ja	zonder	ja	zeer gering.
Axel	—	—	ja	—	met	weinig	over het resultaat valt weinig te zeggen, omdat het onderwijs eerst kort geleden werd ingevoerd.
Baarland . . .	—	ja	—	—	zonder	ja	resultaat zeer onbeduidend.
Biervliet . . .	Driewegen.	—	ja	—	met	ja	op het fysiek: gunstig; op het intellect: moeilijk waarneembaar.
Biggekerke . .	geheel	—	—	—	—	—	—

Gemeenten.	Betreft de vrijstelling de geheele gemeente, gedeelte(n) daarvan, of slechts één of meer scholen?	Wordt het onderwijs gegeven in:			Wordt het onderwijs gegeven met of zonder behulp van leermiddelen?	Brengt het onderwijs in dit vak storing in den gang van het onderwijs in het algemeen?	Resultaten van het onderwijs op het fysiek en het intellect van de kinderen.
		een gewoon school- lokaal?	een speciaal daarvoor bestemd lokaal?	de open lucht?			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Borsselen . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Boschkapelle .	—	—	—	ja	zonder	ja	niet te constateeren.
Breskens:							
Kom	—	—	—	ja	met	neen	grooten invloed, zoowel op het
Nieuwesluis. .	—	—	—	ja	zonder	neen	physiek als op het intellect.
Brouwershaven	—	ja (bij slecht weer)	—	ja	zonder	ja	weinig waarneembaar.
Bruinisse . .	—	—	—	ja	zonder	ja	niet merkbaar.
Burgh. . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Cadzand . . .	—	—	—	ja	zonder	ja	invloed gunstig.
Clinge:							
Gravenstraat .	—	—	gang van de school	—	met	ja	gunstig.
Nieuw Namen.	—	—	—	ja	met	ja	op het fysiek moeilijk te be- palen, op het intellect gunstig.
Kapellebrug .	—	—	—	ja	zonder	neen	van weinig beteekenis.
Colijnsplaat. .	geheel	—	—	—	—	—	—
Domburg . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	er valt nog niet over te oordeelen.
Dreischor . .	—	—	—	ja	met	neen	bevordering van den zin voor orde en regelmaat.
Driewegen . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Duivendijke. .	—	—	—	ja	zonder	ja	niet na te gaan.
Eede	—	—	—	ja	met	neen	gunstig.
Elkerzee . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Ellemeet. . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Ellewoutsdijk .	—	—	—	ja	zonder	neen	weinig resultaat op het lichaam; een beslist gunstigen invloed op den geest.
Goes { A . .	—	—	ja	—	met	neen	goeden invloed.
{ B . .	—	—	ja	—	met	neen	weinig „
{ C . .	—	—	ja	—	met	neen	geen „
Graauw, c. a.	—	—	—	ja	zonder	neen	niet te constateeren.
's Gravenpolder	—	—	—	ja	met	neen	gunstig bij de kleinste leerlingen, geen bij de grootere.
Grijpskerke. .	geheel	—	—	—	—	—	—
Groede	Kruisdijk	—	in de vestibule	—	zonder	neen	niet onvooroordeelend op het fysiek; beslist vooroordeelend op het in- tellect.
Haamstede . .	geheel	—	—	—	—	—	—
's Heer-Abts- kerke	geheel	—	—	—	—	—	—
's Heer-Arends- kerke	geheel	—	—	—	—	—	—
's Heerenhoek .	geheel	—	—	—	—	—	—
Heinkenszand .	—	—	—	ja	zonder	ja	resultaat van geen waarde.
Hengstdijk . .	—	—	—	ja	zonder	ja	gering.
Hoedekenskerke	geheel	—	—	—	—	—	—

Gemeenten.	Betreft de vrijstelling de geheele gemeente, gedeelte(n) daarvan, of slechts één of meer scholen?	Wordt het onderwijs gegeven in:			Wordt het onderwijs gegeven met of zonder behulp van leermiddelen?	Brengt het onderwijs in dit vak storing in den gang van het onderwijs in het algemeen?	Resultaten van het onderwijs op het fysiek en het intellect van de kinderen.
		een gewoon school-lokaal?	een speciaal daarvoor bestemd lokaal?	de open lucht?			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Hoek	—	—	—	ja	met	ja	zeer weinig merkbaar.
Hontenisse:	lappaswaarde	—	—	ja	zonder	neen	van geen beteekenis.
Molenstraat .		—	—	ja	zonder	neen	gunstig.
Noordstraat .		—	—	ja	met	neen	gunstig.
Molenhoek .		—	—	ja	met	neen	gunstig.
Hoofdplaat:	—	—	—	ja	met	neen	op het fysiek niet te constateeren.
Kom	—	—	—	ja	zonder	neen	op het intellect gunstig maar niet groot.
Slijkplaat .	—	—	—	ja	zonder	neen	op het fysiek niet groot, op het intellect geen.
Hulst	—	—	—	ja	met	neen	op het fysiek niet groot, op het intellect geen.
IJerseke { I .	—	—	—	ja	zonder	weinig	op warme dagen minder goeden invloed op den geest.
II .	—	—	—	ja	zonder	ja	geen invloed op lichaam, wel op den geest.
IJzendijke:	—	—	—	ja	zonder	ja	van weinig beteekenis.
Kom	—	—	—	ja	zonder	neen	van weinig beteekenis.
Oranjepolder	—	—	—	ja	zonder	neen	van weinig beteekenis.
Janssteen (St.).	Het onderwijs, dat buiten de gewone schooluren in de open lucht gegeven werd, is moeten gestaakt worden wegens gebrek aan deelneming.						
Kapelle:	—	—	—	ja	met	ja	weinig resultaat op het lichaam; een gunstigen invloed op den geest.
Kapelle . .	—	—	—	ja	zonder	weinig	gunstige resultaten zijn niet te bespeuren.
Biezelinghe .	—	—	—	ja	zonder	weinig	gunstige resultaten zijn niet te bespeuren.
Kats	geheel	—	—	—	—	—	—
Kattendijke .	—	—	—	—	—	—	—
Kerkweroe . .	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Kloetinge . .	—	—	—	ja	zonder	ja	geen resultaten van gunstigen aard op lichaam en geest.
Koewacht:	—	—	—	ja	zonder	ja	invloed is niet te bespeuren.
Oude molen .	—	—	—	ja	zonder	neen	invloed is niet te bespeuren.
St. Andries .	—	—	—	ja	zonder	neen	invloed is niet te bespeuren.
Kortgene . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Koudekerke . .	—	—	ja	—	met	ja	gunstig.
Krabbendijke .	—	—	—	ja	zonder	neen	zeer gering.
Kruiningen:	—	ja	—	—	zonder	neen	zeer gering.
Kom	—	—	—	ja	zonder	neen	zeer gering.
Hansweert .	—	—	—	ja	zonder	ja	zeer gering.
Kruis (St.) . .	—	—	—	ja	zonder	ja	zeer gering.
Laurens (St.) .	geheel	—	—	—	—	—	—
Maartensdijk (St.)	—	—	ja	—	zonder	neen	zeer gering.
Meliskerke . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Middelburg . .	—	—	ja	—	met	neen	gering.
Neuzen	—	—	—	ja	zonder	neen	gering.
Nieuwerkerk .	geheel	—	—	—	—	—	—

Verslag van den staat der hooge-, middelbare en lagere scholen over 1902—1903. (Bijl. EE.)

Gemeenten.	Betreft de vrijstelling de geheele gemeente, gedeelte(n) daarvan, of slechts één of meer scholen?	Wordt het onderwijs gegeven in:			Wordt het onderwijs gegeven met of zonder behulp van leermiddelen?	Brengt het onderwijs in dit vak storing in den gang van het onderwijs in het algemeen?	Resultaten van het onderwijs op het fysiek en het intellect van de kinderen.
		een gewoon school-lokaal?	een speciaal daarvoor bestemd lokaal?	de open lucht?			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Nieuw- en St. Jansland . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Nieuwvliet . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Nisse	geheel	—	—	—	—	—	—
Noordgouwe . .	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Noordwelle . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Oostburg . . .	—	—	ja	—	met	neen	gunstig.
Oosterland:							
Kom	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Sirjansland .	—	—	—	ja	zonder	neen	zonder beteekenis.
Oostkapelle . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Oost- en West-Souburg . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Ossenisse . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	onbeduidend.
Oudelande . . .	—	ja	—	—	met	neen	is niet na te gaan.
Oud Vossemeer	—	—	—	ja	zonder	neen	zeer gering.
Ouwkerk . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Overslag . . .	—	—	—	ja	zonder	ja	niet te bespeuren.
Ovezande . . .	—	—	—	ja	met	neen	weinig.
Philippine . .	Bij gebrek aan gelegenheid is het nooit gegeven; door het gemeentebestuur is geen vrijstelling aangevraagd.						
Philipsland (St.)	Anna Jacobapolder	—	—	ja	zonder	neen	zeer gering.
Poortvliet . .	—	—	—	ja	zonder	neen	zeer gering.
Renesse	—	—	—	ja	met	neen	gunstig.
Retranchement	—	—	ja	—	zonder	ja	op het fysiek uiterst gering, op het intellect gunstig maar niet groot.
Rilland-Bath . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Ritthem	—	—	—	ja	zonder	weinig	gering.
Sas van Gent . .	—	—	—	ja	zonder	neen	gunstig, maar niet groot.
Scherpenisse . .	—	—	—	ja	zonder	neen	zeer gering.
Schoondijke . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Schore	—	—	—	ja	met	ja	weinig merkbaar.
Serooskerke (S)	geheel	—	—	—	—	—	—
Serooskerke (W)	—	—	ja	—	zonder	ja	zeer gering.
Sluis:							
Kom	—	—	ja	ja	met	neen	weldadig op fysiek en intellect.
Heille	St. Anna ter Muiden	—	—	ja	zonder	neen	gering.
Stavenisse . . .	—	ja	—	—	zonder	ja	zeer gering.
Stoppeldijk:							
Veerstraat . .	—	—	—	ja	met	neen	gering.
Pauluspolder	—	—	—	ja	met	neen	niet na te gaan.
Tholen	—	—	—	ja	zonder	neen	zeer gering.
Veere	—	—	—	ja	zonder	neen	zeer gering.
Vlissingen . . .	—	—	ja	—	met	weinig	weinig.

Verslag van den staat der hooge-, middelbare en lagere scholen over 1902—1903. (BIJL. EE.)

Gemeenten.	Betreft de vrijstelling de geheele gemeente, gedeelte(n) daarvan, of slechts één of meer scholen?	Wordt het onderwijs gegeven in:			Wordt het onderwijs gegeven met of zonder behulp van leermiddelen?	Brengt het onderwijs in dit vak storing in den gang van het onderwijs in het algemeen?	Resultaten van het onderwijs op het fysiek en het intellect van de kinderen.
		een gewoon school-lokaal?	een speciaal daarvoor bestemd lokaal?	de open lucht?			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Vrouwenpolder	geheel	—	—	—	—	—	—
Waarde . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	zeer gering.
Waterland-kerkje . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Wemeldinge . .	kom der gemeente	—	—	ja	met	neen	weinig.
Westdorpe . .	—	—	—	ja	zonder	zeer gering	gering.
Westkapelle . .	—	—	—	ja	zonder	weinig	gering.
Wissekerke . .	—	—	—	ja	zonder	neen	zeer gering.
Wolphaartsdijk	—	—	—	ja	zonder	ja	weinig.
Zaamslag:	Wegens gebrek aan gelegenheid niet gegeven; geen vrijstelling aangevraagd.						nog niet te beoordeelen.
Kom . . .							
Othene . . .							
Gr. Huissens-polder . . .							
Zierikzee . . .	school A	—	—	ja	zonder	neen	niet te bespeuren.
Zonnemaire . .	—	—	—	ja	zonder	neen	gering.
Zoutelande . .	—	—	—	ja	zonder	neen	niets te bespeuren.
Zuiddorpe . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	geen op het fysiek, gunstig op het intellect.
Zuidzande . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Utrecht.							
Amersfoort . .	—	ja	—	ja	zonder	neen	gunstig.
Abcoude-Baambrugge . . .	—	—	ja	—	zonder	eenigszins wel	gunstig.
Abcoude-Proostdij	geheel	—	—	—	—	—	—
Achttienhoven.	Er bestaat geen openbare school						ongunstig.
Amerongen . .	school II	—	—	ja	zonder	ja	
Baarn	—	—	—	ja	zonder	neen	
Benschop . . .	—	—	ja	ja	met en zonder	neen	
Bildt (de) . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	gunstig.
Breukelen-Nijenrode . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Breukelen-St. Pieters . . .	Er bestaat geene school						niet merkbaar.
Bunnik	—	—	—	ja	zonder	neen	
Bunschoten . .	geheel	—	—	—	—	—	
Cothen	—	—	—	ja	zonder	neen	
Doorn	—	—	ja	ja	zonder	neen	gunstig.
Driebergen . .	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Eemnes	—	—	—	ja	zonder	neen	is niet op te geven.
Haarzuilens . .	Er bestaat geene school						gunstig.
Harmelen . . .	—	in de overdekte speelplaats		ja	zonder	neen	

Gemeenten.	Betreft de vrijstelling de geheele gemeente, gedeelte(n) daarvan, of slechts één of meer scholen?	Wordt het onderwijs gegeven in:			Wordt het onderwijs gegeven met of zonder behulp van leermiddelen?	Brengt het onderwijs in dit vak storing in den gang van het onderwijs in het algemeen?	Resultaten van het onderwijs op het fysiek en het intellect van de kinderen.
		een gewoon school-lokaal?	een speciaal daarvoor bestemd lokaal?	de open lucht?			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Hoenkoop . .	Er bestaat geene school.						
Hoogland . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Houten . . .	—	—	—	ja	zonder	ja	niet merkbaar.
IJsselstein . .	—	ja	—	—	zonder	eenige	weinig of niets.
Jaarsveld . .	Er wordt in dit vak geen onderwijs gegeven.						
Jutphaas . .	—	ja	—	ja	zonder	eenigszins	geen.
Kamerik . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	gunstig.
Kockengen . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Laag-Nieuw-koop . . .	Er wordt in dit vak geen onderwijs gegeven.						
Langbroek . .	de school te Nederlangbroek	—	—	ja	met	neen	geene.
Leersum . . .	—	—	—	ja	zonder	ja	ongunstig.
Leusden . . .	—	—	—	ja	zonder	overwegend neen	gering.
Linschoten . .	—	—	ja	—	met	neen	gunstig.
Loenen . . .	Het onderwijs is tot heden toe niet gegeven, doch er zal een lokaal voor worden in orde gemaakt.						
Loenersloot . .	Er bestaat geene school.						
Loosdrecht . .	—	—	—	ja	zonder	neen	fysiek: niet merkbaar; intellect: waarschijnlijk eenigen invloed ten goede.
Lopik	—	—	—	ja	zonder	neen	de kinderen zijn flink en gezond.
Maarn	—	—	—	ja	zonder	neen	fysiek: niet op te geven; intellect: gunstig.
Maarssen . . .	—	—	ja	ja	zonder	neen	kunnen niet worden vermeld.
Maarsseveen .	Er bestaat geene school.						
Maartensdijk .	—	—	—	ja	met	neen	niet merkbaar.
Mijdrecht . .	—	—	ja	ja	met	zeer gering	fysiek: niet merkbaar; intellect: gunstig.
Montfoort . .	Er wordt in dit vak geen onderwijs gegeven, wel in vak S.						
Nigtevecht . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Odijk	Er wordt in dit vak geen onderwijs gegeven wegens gebrek aan een geschikt lokaal en ook aan geschikt terrein.						
Oudenrijn . .	Er bestaat geene school.						
Polsbroek . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Renswoude . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Rhenen	—	—	ja	—	met	neen	—
Rijnsburg . .	Er bestaat geen openbare school.						
Ruwiel	Er wordt in dit vak geen onderwijs gegeven.						
Schalkwijk . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Snelrewaard .	Er bestaat geene school.						
Soest	—	—	—	ja	zonder	neen	kunnen nog niet worden opgegeven.
Stoutenburg .	—	—	—	ja	zonder	veel	gering.
Tienhoven . .	—	—	—	ja	zonder	neen	onmerkbaar.

Gemeenten.	Betreft de vrijstelling de geheele gemeente, gedeelte(n) daarvan, of slechts één of meer scholen?	Wordt het onderwijs gegeven in:			Wordt het onderwijs gegeven met of zonder behulp van leermiddelen?	Brengt het onderwijs in dit vak storing in den gang van het onderwijs in het algemeen?	Resultaten van het onderwijs op het fysiek en het intellect van de kinderen.
		een gewoon school-lokaal?	een speciaal daarvoor bestemd lokaal?	de open lucht?			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Tull en 't Waal	—	ja	—	ja	zonder	soms	ongunstig.
Utrecht . . .	—	—	ja	—	met	neen	gunstig.
Veenendaal . .	—	ja	—	ja	zonder	neen	gunstig.
Veldhuizen . .	Er bestaat geene school.						
Vinkeveen . .	Er wordt in dit vak geen onderwijs gegeven wegens te geringe deelname.						
Vleuten . . .	de school te Meeren	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Vreeland . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Vreeswijk . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Werkhoven . .	Er wordt in dit vak geen onderwijs gegeven wegens gemis van een geschikt lokaal en terrein.						
Westbroek . .	—	ja	—	ja	met	niet noemenswaard	niet merkbaar.
Wijk bij Duurstede . . .	—	ja	—	—	met	neen	gunstig.
Willeskop . .	Er bestaat geene school.						
Willige Langerak . .	—	—	—	ja	zonder	neen	kinderen flink en gezond.
Wilnis . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Woudenberg . .	Er wordt in dit vak geen onderwijs meer gegeven wegens te geringe belangstelling.						
Zegveld . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	gunstig.
Zeist	—	—	ja	ja	zonder	aan de scholen voor l. o. niet; aan de school voor m. u. l. o. zeer veel	geen.
Zuilen	—	—	—	ja	zonder	weinig	weinig van te bespeuren.
Friesland.							
Achtkarspelen .	de scholen te Surhuisterveensterheide, Rottevalle, Kooten, Drogeham en Gerkesklooster	in de voorportalen der schoollokalen			zonder	neen	weinig te bemerken.
Ængwirden . .	de scholen te Heerenveen, Terband, Luinjeberd en Gersloot	ja	—	—	met	neen	door den korten duur van het onderwijs kan geen bepaald oordeel worden geveld.
Ameland . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Baarderadeel .	geheel	—	—	—	—	—	—
Barradeel . .	geheel	—	—	—	—	—	—
't Bildt . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Bolsward . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Dantumadeel .	geheel	—	—	—	—	—	—
Dokkum . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Doniawerstal .	geheel	—	—	—	—	—	—
Ferwerderadeel	de scholen te Hallum en Hogebeintum	ja	ja	—	zonder	neen	weinig te bemerken.
Franeke . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Franekeradeel .	geheel	—	—	—	—	—	—
Gaasterland . .	geheel	—	—	—	—	—	—

Verslag van den staat der hooge-, middelbare en lagere scholen over 1902—1903. (Bijl. EE.)

Gemeenten.	Betreft de vrijstelling de geheele gemeente, gedeelte(n) daarvan, of slechts één of meer scholen?	Wordt het onderwijs gegeven in:			Wordt het onderwijs gegeven met of zonder behulp van leermiddelen?	Brengt het onderwijs in dit vak storing in den gang van het onderwijs in het algemeen?	Resultaten van het onderwijs op het fysiek en het intellect van de kinderen.
		een gewoon school-lokaal?	een speciaal daarvoor bestemd lokaal?	de open lucht?			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Harlingen . .	—	—	ja	—	met	neen	kan niet worden opgegeven.
Haskerland . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Hemelumer Oldephaerten Noordwolde .	geheel	—	—	—	—	—	—
Hennaardera- deel	geheel	—	—	—	—	—	—
Hindeloopen .	geheel	—	—	—	—	—	—
Idaarderadeel .	geheel	—	—	—	—	—	—
IJlst	—	—	ja	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Kollumerland en Nieuwkruis- land	geheel	—	—	—	—	—	—
Leeuwarden . .	—	—	ja	—	met	neen	gunstig op het fysiek; op het intellect: weinig merkbaar.
Leeuwardera- deel	geheel behalve de scholen te Huizum (Schrans) en te Stiens	—	ja	—	met	neen	gering.
Lemsterland .	geheel	—	—	—	—	—	—
Menaldumadeel	de scholen te Blessum, Deinum, Dronrijp, Engelum, Marssum, Schingen en Wier	—	ja	—	2 scholen met 2 zonder	neen	zeer gering.
Oostdongeradeel	geheel	—	—	—	—	—	—
Ooststellingwerf	geheel	—	—	—	—	—	—
Opsterland . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Rauwerderhem	geheel	—	—	—	—	—	—
Schiermonnik- oog	geheel	—	—	—	—	—	—
Schoterland . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Sloten	geheel	—	—	—	—	—	—
Smallerland	geheel	—	—	—	—	—	—
Sneek	geheel	—	—	—	—	—	—
Stavoren . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Tietjerkstera- deel	geheel	—	—	—	—	—	—
Utingeradeel .	geheel	—	—	—	—	—	—
Westdongera- deel	alle scholen, behalve de school te Holwerd	—	ja	—	met	neen	werkt gunstig op gang en houding en leert orde en gehoorzaamheid.
Weststelling- werf	alle scholen, behalve de school te Wolvega	—	ja	ja	zonder	eenige	niet merkbaar.
Wijmbritsera- deel	geheel	—	—	—	—	—	—
Wonseradeel .	geheel	—	—	—	—	—	—
Workum . . .	geheel	—	—	—	—	—	—

Verslag van den staat der hooge-, middelbare en lagere scholen over 1902—1903. (BIJL. EE.)

Gemeenten.	Betreft de vrijstelling de geheele gemeente, gedeelte(n) daarvan, of slechts één of meer scholen?	Wordt het onderwijs gegeven in:			Wordt het onderwijs gegeven met of zonder behulp van leermiddelen?	Brengrt het onderwijs in dit vak storing in den gang van het onderwijs in het algemeen?	Resultaten van het onderwijs op het fysiek en het intellect van de kinderen.
		een gewoon school-lokaal?	een speciaal daarvoor bestemd lokaal?	de open lucht?			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Overijssel.							
Almelo (Stad).	—	ja	—	ja	met en zonder	neen	zeer moeilijk na te gaan, niet merkbaar.
Almelo (Ambt).	—	—	—	ja	zonder	neen	zeer weinig.
Avereest. . .	—	—	—	ja	met	neen	niet merkbaar.
Bathmen. . .	—	ja	—	ja	zonder	neen	gunstig.
Blankenham .	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Blokszyl . . .	—	—	—	ja	zonder	ja	gering.
Borne. . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	moeilijk na te gaan.
Dalfsen . . .	—	—	ja	ja	zonder	neen	gering.
Delden (Stad).	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Delden (Ambt).	—	—	—	ja	met en zonder	ja	zeer gering.
Denekamp . .	—	—	—	ja	zonder	neen	weinig merkbaar.
Deventer. . .	—	—	ja	ja	met en zonder	neen	zeer weinig.
Diepenheim. .	—	—	—	ja	zonder	neen	zeer weinig.
Diepenveen. .	—	—	—	ja	zonder	neen	zeer weinig.
Enschede . .	—	—	—	ja	zonder	neen	gunstig.
Genemuiden .	—	—	ja	ja	met	neen	moeilijk na te gaan.
Giethoorn . .	—	—	ja	ja	met en zonder	neen	gering.
Goor	—	—	—	ja	met	neen	gunstig.
Grafhorst . .	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Gramabergen .	—	—	—	ja	met en zonder	neen	gunstig.
Haaksbergen .	—	—	—	ja	zonder	neen	zeer gering.
Ham (den) . .	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Hardenberg (Stad) . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Hardenberg (Ambt) . .	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Hasselt . . .	—	—	ja	—	met	weinig	gunstig.
Heino. . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Hellendoorn .	de scholen te Egede en Haarle	—	—	ja	zonder	neen	zeer gering.
Hengelo . . .	—	—	ja	ja	met	weinig	moeilijk na te gaan.
Holten	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
IJsselmuiden .	—	—	—	ja	zonder	weinig	gunstig.
Kampen . . .	—	—	ja	ja	met en zonder	ja	tamelijk gunstig.
Kamperveen .	—	—	—	ja	zonder	eenigszins	niet merkbaar.
Kuinre	—	—	—	ja	zonder	weinig	niet merkbaar.
Lonneker . .	—	—	—	ja	zonder	neen	gunstig.
Losser. . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	gunstig.
Markelo . . .	—	—	—	ja	met	weinig	vrij gunstig.

Gemeenten.	Betreft de vrijstelling de geheele gemeente, gedeelte(n) daarvan, of slechts één of meer scholen?	Wordt het onderwijs gegeven in:			Wordt het onderwijs gegeven met of zonder behulp van leermiddelen?	Brengt het onderwijs in dit vak storing in den gang van het onderwijs in het algemeen?	Resultaten van het onderwijs op het fysiek en het intellect van de kinderen.
		een gewoon school-lokaal?	een speciaal daarvoor bestemd lokaal?	de open lucht?			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Nieuwleusen .	—	—	—	ja	met	neen	gering
Oldemarkt . .	—	—	—	ja	met en zonder	neen	moeilijk na te gaan.
Oldenzaal . .	—	ja	—	ja	zonder	neen	gering.
Olst	—	—	—	ja	met	weinig	vrij goed.
Ommen (Stad)	—	ja	—	ja	met	neen	niet merkbaar.
Ommen (Ambt)	—	ja	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Ootmarsum . .	—	ja	—	—	zonder	ja	niet merkbaar.
Raalte. . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	nihil.
Rijssen . . .	—	—	ja	ja	met en zonder	neen	niet merkbaar.
Staphorst . .	—	ja	—	ja	zonder	neen	vrij goed.
Steenwijk . .	—	ja	ja	—	met	neen	vrij goed.
Steenwijkerwold	—	—	—	ja	zonder	weinig	gering,
Tubbergen . .	de school te Fleringen	—	—	ja	zonder	neen	zeer gering.
Vollenhove (Stad) . . .	—	—	ja	—	zonder	neen	gunstig.
Vollenhove (Ambt). . .	—	—	ja	ja	zonder	neen	tamelijk gunstig.
Vriezenveen .	de school te Bruinehaar	—	—	ja	zonder	neen	moeilijk na te gaan.
Wanneperveen	—	—	—	ja	zonder	neen	moeilijk na te gaan.
Weerselo. . .	—	—	—	ja	zonder	neen	zeer gering.
Wierden. . .	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Wijhe. . . .	—	—	ja	ja	zonder	neen	nihil.
Wilsum . . .	—	—	—	ja	zonder	ja	nihil.
Zalk en Veecaten	—	—	—	ja	zonder	neen	uiterst gering.
Zwartsluis . .	—	—	—	ja	zonder	neen	gering.
Zwolle . . .	school A	—	ja	ja	met	gedeeltelijk: ja en gedeeltelijk: neen	niet merkbaar.
Zwollerkerspel.	—	—	—	ja	met	neen	gering.
Groningen.							
Adorp. . . .	—	—	ja	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Aduard . . .	ééne school	ja	—	ja	zonder	neen	goed; bevredigend.
Appingedam .	—	ja	ja	ja	met en zonder	neen	niet merkbaar.
Baflo	(Werd geen onderwijs in vak j gegeven. Het gemeentebestuur, op zijne verplichtingen dienaangaande gewezen, vroeg vrijstelling aan, welke vrijstelling, met ingang van 1 Januari 1904, voor 2 scholen werd verleend.)						
Bedum	—	—	ja	—	zonder	neen	niet merkbaar.
Beerta	—	—	ja	ja	met	neen	zeer gering.
Bellingwolde .	ééne school	ja	ja	ja	zonder	neen	geene.
Bierum	—	—	ja	—	zonder	neen	zeer gering.
Delfzijl . . .	—	—	ja	—	met en zonder	neen	1 school gunstig, 1 school niet merkbaar en 1 school ongunstig.

Gemeenten.	Betreft de vrijstelling de geheele gemeente, gedeelte(n) daarvan, of slechts één of meer scholen?	Wordt het onderwijs gegeven in:			Wordt het onderwijs gegeven met of zonder behulp van leermiddelen?	Brengt het onderwijs in dit vak storing in den gang van het onderwijs in het algemeen?	Resultaten van het onderwijs op het fysiek en het intellect van de kinderen.
		een gewoon school-lokaal?	een speciaal daarvoor bestemd lokaal?	de open lucht?			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Eenrum . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	Wegens gebrek aan belangstelling is het onderwijs gestaakt.
Ezingen . . .	—	ja	—	—	zonder	neen	niet merkbaar.
Finsterwolde . . .	—	—	ja	ja	zonder	neen	vrij goed.
Grijpskerk . . .	—	—	ja	ja	met	neen	niet merkbaar.
Groningen . . .	—	—	ja	—	met	neen	Het onderwijs moet geacht worden opwekkend te werken, en, goed gegeven, eene gezonde lichaamsontwikkeling te bevorderen. In hoever het invloed heeft op de intellectuele ontwikkeling kan moeilijk worden opgegeven.
Grootegast . . .	—	ja	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Haren . . .	—	ja	ja	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Hoogezand . . .	—	—	ja	ja	met	neen	niet merkbaar.
Hoogkerk . . .	—	—	ja	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Kantens . . .	drie scholen	—	ja	—	met	neen	gunstig.
Kloosterburen . . .	—	—	ja	ja	zonder	neen	gunstig.
Leek . . .	—	ja	ja	ja	zonder	ja, in 2 scholen	gering.
Leens . . .	—	—	ja	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Loppersum . . .	—	(geen deelname)					
Marum . . .	—	ja	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Meeden . . .	—	—	ja	—	met	neen	gunstig.
Middelstum . . .	—	—	ja	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Midwolda . . .	—	—	—	ja	met	ja, in eene school	geen.
Muntendam . . .	—	—	—	ja	met en zonder	ja, in eene school	niet merkbaar.
Nieuwe-Pekela . . .	—	—	ja	ja	zonder	neen	2 scholen niet merkbaar; 1 gunstig.
Nieuwe-Schans . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	gering.
Nieuwolda . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Noordbroek . . .	—	ja	—	ja	met en zonder	neen	niet merkbaar.
Noorddijk . . .	—	—	ja	—	zonder	neen	niet merkbaar.
Oldehove . . .	2 scholen	ja	ja	—	zonder	neen	niet merkbaar.
Oldekerk . . .	—	—	ja	—	zonder	ja	niet merkbaar.
Onstwedde . . .	—	ja	ja	ja	zonder	ja	niet merkbaar.
Oude-Pekela . . .	—	ja	ja	ja	zonder	neen	gunstig.
Sappemeer . . .	—	—	—	ja	met	ja, in 2 scholen; neen, in 1 school	1 school gunstig; 2 scholen ongunstig.
Scheemda . . .	—	ja	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Slochteren . . .	—	—	—	ja	zonder	ja	niet merkbaar.

Verslag van den staat der hooge-, middelbare en lagere scholen over 1902-1903. (Bijl. EE.)

Gemeenten.	Betreft de vrijstelling de geheele gemeente, gedeelte(n) daarvan, of slechts één of meer scholen?	Wordt het onderwijs gegeven in:			Wordt het onderwijs gegeven met of zonder behulp van leermiddelen?	Brengt het onderwijs in dit vak storing in den gang van het onderwijs in het algemeen?	Resultaten van het onderwijs op het fysiek en het intellect van de kinderen.
		een gewoon school-lokaal?	een speciaal daarvoor bestemd lokaal?	de open lucht?			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Stedum . . .	—	—	ja	ja	met en zonder	ja, in 2 scholen; neen, in 1 school	niet merkbaar.
Ten Boer . .	drie scholen	ja	—	ja	zonder	neen	goed.
Termunten . .	—	—	—	ja	zonder	ja	niet merkbaar; volgens één der hoofden van scholen verderfelijc en geestdoodend.
Uithuizen . .	—	ja	—	—	zonder	weinig	niet merkbaar.
Uithuizermeeden . .	—	—	—	ja	zonder	neen	goed
Ulrum . . .	—	ja	—	—	met	neen	gunstig.
Usquert . . .	—	—	ja	—	zonder	neen	niet merkbaar.
Veendam . . .	—	ja	ja	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Vlagtwedde . .	eene school	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Warffum . . .	—	—	—	ja	met	neen	gunstig.
Wedde . . .	—	ja	—	ja	met	neen	niet merkbaar.
Wildervank . .	—	ja	—	ja	zonder	neen	gunstig.
Winschoten . .	—	ja	ja	ja	zonder	ja	gunstig.
Winsum . . .	—	ja	—	—	zonder	neen	niet merkbaar.
't Zandt . . .	—	—	ja	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Zuidbroek . .	—	—	—	ja	zonder	ja	niet merkbaar.
Zuidhorn . . .	—	ja	—	—	met	neen	niet merkbaar.
Drenthe.							
Anlo	—	—	—	ja	zonder	neen	gunstig.
Assen	—	—	—	ja	zonder	neen	gering.
Beilen	—	ja	—	ja	met	neen	gunstig.
Borger	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Coevorden . .	de school te Pad-en Vlieghuis	—	ja	—	met	neen	uitstekend.
Dalen	—	—	ja	ja	zonder	neen	onbeduidend.
Diever	de school te Wateren	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Dwingelo . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	geen.
Eelde	—	—	—	ja	zonder	neen	geen.
Emmen	—	—	—	ja	zonder	neen	zeer gering.
Gasselte . . .	—	—	—	ja	met	neen	goed.
Gieten	—	—	—	ja	zonder	neen	gunstig.
Havelte	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Hoogeveen . .	—	—	—	ja	zonder	neen	uitmuntend.
Meppel	—	—	ja	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Nijeveen . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Norg	—	—	—	ja	zonder	neen	gering.

Verslag van den staat der hooge-, middelbare en lagere scholen over 1902—1903. (Bijl. EE.)

Gemeenten.	Betreft de vrijstelling de geheele gemeente, gedeelte(n) daarvan, of slechts één of meer scholen?	Wordt het onderwijs gegeven in:			Wordt het onderwijs gegeven met of zonder behulp van leermiddelen?	Brengt het onderwijs in dit vak storing in den gang van het onderwijs in het algemeen?	Resultaten van het onderwijs op het fysiek en het intellect van de kinderen.
		een gewoon school-lokaal?	een speciaal daarvoor bestemd lokaal?	de open lucht?			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Odoorn . . .	de scholen te Exlörmond, Oosteinde, Westeinde en Odoornerveen	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Oosterhesselen.	—	—	—	ja	zonder	neen	geen.
Peize	—	—	—	ja	zonder	neen	zeer gering.
Roden. . . .	—	—	—	ja	zonder	verkorte de leertijd voor andere vakken	zijn moeilijk te omschrijven.
Rolde	—	—	—	ja	zonder	neen	goed.
Ruinen . . .	de school te Echten	—	—	ja	zonder	neen	gering.
Ruinerwold. .	—	—	—	ja	zonder	ja	niet merkbaar.
Schoonebeek .	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Sleen	—	—	—	ja	zonder	neen	weinig.
Smilde . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	kunnen niet worden opgegeven.
Vledder . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Vries	de school te Oudemolen	—	—	ja	zonder	neen	niets merkbaar.
Westerbork. .	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Wijk (de) . .	—	—	—	ja	zonder	eenigszins	weinig merkbaar.
Zuidlaren . .	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Zuidwolde . .	—	—	—	ja	zonder	neen	onbekend.
Zweelo . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	in geen enkel opzicht merkbaar.
Limburg.							
Ambij. . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Amstenrade. .	geheel	—	—	—	—	—	—
Arcen, c. a. .	geheel	—	—	—	—	—	—
Baexem . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Bugden . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Beek	—	—	ja	—	met	neen	gunstig.
Beesel. . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Belfeld . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Bemelen . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Berg, c. a. .	geheel	—	—	—	—	—	—
Bergen . . .	—	ja	—	—	zonder	neen	gunstig.
Bingelrode . .	—	—	—	ja	zonder	neen	gering.
Bocholtz. . .	—	—	—	ja	zonder	weinig	onbeduidend.
Borgharen . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Born	geheel	—	—	—	—	—	—
Broekhuizen .	—	ja	—	—	zonder	neen	onbeduidend.
Broeksittard .	geheel	—	—	—	—	—	—

Gemeenten.	Betreft de vrijstelling de geheele gemeente, gedeelte(n) daarvan, of slechts één of meer scholen?	Wordt het onderwijs gegeven in:			Wordt het onderwijs gegeven met of zonder behulp van leermiddelen?	Brengt het onderwijs in dit vak storing in den gang van het onderwijs in het algemeen?	Resultaten van het onderwijs op het fysiek en het intellect van de kinderen.
		een gewoon school-lokaal?	een speciaal daarvoor bestemd lokaal?	de open lucht?			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Brunssum . .	—	ja	—	—	zonder	neen	gunstig.
Buggenum . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Bunde. . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	onbeduidend.
Cadier c. a. .	geheel	—	—	—	—	—	—
Echt	—	—	—	ja	met	neen	gunstig.
Eygelshoven .	geheel	—	—	—	—	—	—
Eysden . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	gunstig.
Elisloo. . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Geertruid (St.).	geheel	—	—	—	—	—	—
Geleen	geheel	—	—	—	—	—	—
Gennep	—	—	—	ja	zonder	neen	gunstig.
Geulle. . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Grathem. . .	Er wordt geen onderwijs in dit vak gegeven.						
Grevenbicht .	geheel	—	—	—	—	—	—
Gronsveld . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Grubbenvorst .	—	ja	—	—	zonder	neen	gunstig.
Gulpen	geheel	—	—	—	—	—	—
Haalen	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Heel c. a. . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Heer	geheel	—	—	—	—	—	—
Heerlen	geheel	—	—	—	—	—	—
Heythuizen. .	geheel	—	—	—	—	—	—
Helden	geheel	—	—	—	—	—	—
Herten	geheel	—	—	—	—	—	—
Hoensbroek. .	geheel	—	—	—	—	—	—
Horn	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Horst	geheel	—	—	—	—	—	—
Houthem. . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Hulsberg. . .	Er wordt geen onderwijs in dit vak gegeven.						
Hunsel	—	—	—	ja	zonder	neen	gering.
Itteren	geheel	—	—	—	—	—	—
Ittervoort . .	Er is geene school.						
Jabeek	geheel	—	—	—	—	—	—
Kerkrade. . . .	de school te Spekholzerheide	ja	—	ja	zonder	neen	bevredigend.
Kessel.	Er wordt geen onderwijs in dit vak gegeven.						
Klimmen. . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Limbricht . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Linne	geheel	—	—	—	—	—	—
Maasbracht . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Maasbree. . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.

Gemeenten.	Betreft de vrijstelling de geheele gemeente, gedeelte(n) daarvan, of slechts één of meer scholen?	Wordt het onderwijs gegeven in:			Wordt het onderwijs gegeven met of zonder behulp van leermiddelen?	Brengt het onderwijs in dit vak storing in den gang van het onderwijs in het algemeen?	Resultaten van het onderwijs op het fysiek en het intellect van de kinderen.
		een gewoon school-lokaal?	een speciaal daarvoor bestemd lokaal?	de open lucht?			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Maasniel . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Maastricht . .	—	—	ja	ja	met	neen	gunstig.
Margraten . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Meerlo . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Meerssen . . .	—	—	ja	—	zonder	neen	gunstig.
Meijel	geheel	—	—	—	—	—	—
Melick c. a. .	—	—	—	ja	zonder	neen	bevredigend.
Merkelbeek . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Mesch	geheel	—	—	—	—	—	—
Mheer	geheel	—	—	—	—	—	—
Montfort . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	gering.
Mook	—	ja	—	ja	zonder	neen	gering.
Munstergeleen.	geheel	—	—	—	—	—	—
Nederweert . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Neer	—	ja	—	ja	zonder	neen	gering.
Neeritter . . .	Er wordt geen onderwijs in dit vak gegeven.						
Nieuwenhagen.	geheel	—	—	—	—	—	—
Nieuwstadt . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Noorbeek . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Nunhem	Er is geene school.						
Nuth	geheel	—	—	—	—	—	—
Obbicht c. a. .	—	—	—	ja	zonder	neen	goed.
Odiliënberg (St.)	—	—	—	ja	zonder	neen	gunstig.
Ohé c. a. . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Oirsbeek . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Ottersum . . .	—	—	—	ja	met	zeer gering	gunstig.
Oud-Valkenburg	geheel	—	—	—	—	—	—
Oud-Vroenhoven	geheel	—	—	—	—	—	—
Pieter (St.) . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Posterholt . .	—	—	—	ja	zonder	neen	gunstig.
Rijckholt . . .	Er is geene school.						
Roermond . . .	de 1ste o. l. school	—	—	ja	—	—	—
Roggel	—	ja	—	ja	zonder	weinig	gering.
Roosteren . . .	geheel	—	—	—	zonder	neen	gunstig.
Schaesberg . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Schimmert . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Schinnen . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Schin op Geulle	geheel	—	—	—	—	—	—
Schinveld . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Sevenum . . .	Er wordt geen onderwijs in dit vak gegeven.						
Simpelveld . .	geheel	—	—	—	—	—	—

Gemeenten.	Betreft de vrijstelling de geheele gemeente, gedeelte(n) daarvan, of slechts één of meer scholen?	Wordt het onderwijs gegeven in:			Wordt het onderwijs gegeven met of zonder behulp van leermiddelen?	Brengt het onderwijs in dit vak storing in den gang van het onderwijs in het algemeen?	Resultaten van het onderwijs op het fysiek en het intellect van de kinderen.
		een gewoon school-lokaal?	een speciaal daarvoor bestemd lokaal?	de open lucht?			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Sittard . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	goed.
Slenaken . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Spaubeek . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Stein	geheel	—	—	—	—	—	—
Stevensweert .	—	—	—	ja	met	neen	onbeduidend.
Stramproy . .	Er wordt in dit vak geen onderwijs gegeven.						
Susteren . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Swalmen . . .	Er wordt in dit vak geen onderwijs gegeven.						
Tegelen . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	gunstig.
Thorn	geheel	—	—	—	—	—	—
Ubach over Worms . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Ulestraten . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Urmond . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	gunstig.
Vaals	—	—	—	ja	zonder	neen	gunstig.
Valkenberg . .	—	—	—	ja	zonder	neen	niet merkbaar.
Venlo	—	—	—	ja	met	ja	niet merkbaar.
Venray	—	ja	—	ja	zonder	ja	goed.
Vlodrop . . .	—	—	—	ja	zonder	neen	zeer onbeduidend.
Voerendaal . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Wanssum . . .	geheel	—	—	—	—	—	—
Weert	Er wordt in dit vak geen onderwijs gegeven.						
Wessum	—	—	ja	—	met	neen	gunstig.
Wijlre	geheel	—	—	—	—	—	—
Wijnandsrade .	geheel	—	—	—	—	—	—
Witter	geheel	—	—	—	—	—	—

RECAPITULATIE.

PROVINCIEËN.	HET AANTAL GEMEENTEN WAAR:									
	de vrijstelling betreft:		het onderwijs wordt gegeven in:			het onderwijs wordt gegeven:		naar de ontvangen berichten, het onderwijs in dit vak, in den gang van het onderwijs in het algemeen:		
	de geheele gemeente.	een gedeelte der gemeente.	een gewoon school- lokaal.	een speciaal daarvoor bestemd lokaal.	de open lucht.	met leer- middelen.	zonder leer- middelen.	storing brengt.	geen storing brengt.	weinig storing brengt.
Noordbrabant . .	54	26	36	24	77	15	97	4	102	4
Gelderland . . .	12	23	14	12	86	22	77	20	72	6
Zuidholland . . .	133	7	4	30	31	26	24	11	31	8
Noordholland . .	81	7	9	27	18	13	32	12	21	9
Zeeland	33	8	5	14	58	26	56	25	46	7
Utrecht	12	3	7	9	34	9	32	5	29	7
Friesland	33	7	2	8	2	6	5	—	9	1
Overijssel	1	4	8	13	56	20	48	6	47	8
Groningen	—	6	22	30	40	17	43	11	45	1
Drenthe	—	5	1	3	33	3	31	2	31	1
Limburg	74	2	9	4	31	7	31	2	33	3
Totaal . . .	433	98	117	174	466	164	476	98	466	55

Eene verzameling der gemeenten naar de ontvangen berichten omtrent de resultaten van dit onderwijs op het fysiek en het intellect der kinderen kan bezwaarlijk worden gegeven, daar deze berichten te zeer uiteenloopen.